

*Bidestveanîna mafên netewî yên gelê kurd
di çarçoveya Îraneke demokratîk û federal de*

Agirî

*Duhestînameyek Siyasî-Gîştî Ye, PDK Îranê diweşîne www.kurdistanmedia.com/kurdî
www.agirimedia.org Hejmar (237) 06-09-2014 Buha (150) Tûmen*

Welatên Îslamî li hemberî dewleta Îslamî de, wê alîkariya hevdu bikin

Roja 3'ê Îlonê Barak Obama serkomarê Amerîkayê ragehand ku jinavbirina metirsiyên ji aliyê DAÎŞ'ê ve bo ser herêmê hewcehî bi demeke zêde heye.

Obama ku li konferanseke

çapemeniyê di paytexta Istûniyê de beşdarî kiribû, ragehand ku bona xebata li dijî bîrûhizrên hovane û bê bingehe ku dewleta Îslamî (DAÎŞ) nûnerê wê ye, me hewcehî bi hewl û tekoşîneke navneteweyî heye, û got ku welatên Ereb û Misilman wê

destên xwe bidin hevdu, û wê ji bo jinavbirina vê nesaxiya weke penceşêrê alîkariya hevdu bikin. Obama got ku hovîtiya DAÎŞ'ê Amerîkayê eşandin, lê ew karên wan nikarin ku me bitirsînin, belkû dibin sedema vê ku yekîtiya di navbera me de bihêztir bibe.

Birêz Mistefa Hicrî sekreterê giştî yê PDK Îranê:

*“Pêkhatina dewleta Kurdî li başûra
Kurdistanê, wê di berjewendiya Îs-
raîlê de be”.*

Dom R: 2

*Birêz Hesên Şerefi:
Zêdetir ji %80 ji Arteşa
Îraqê Şîe bûn, Arteşeke bi
vî rengî ...*

4

*Komkujiya kurdan di
Îranê de*

6

*Rojhilata Navîn û kultura
pêkvejiyanê*

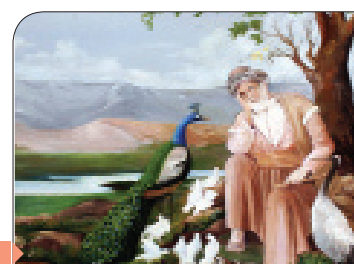
7

*Mam Husên Şokrî ji
bo Agirî bas ji jiyan û
serpêhatiyên xwe yên
serdema pêşmergehiyê
dike*

8

*Dîwana Feqiyê Teyran
bi Kurdî û Tirkî hate
çapkirin*

10

Sergotar

*Îran û
DAÎŞ*

Şehab Xalidî

Bê guman yên ku ji nawerok û siyasîyên têkderane û ajawegêrane yên rejîma Îranê şareza bin, bi hêsanî dikarin vê pirsê şirove bikin, ku gelo rastî hebûna DAÎŞ'ê di berjewendiya Îranê de ye, yan li dijî berjewendiyên Îranê ye?! jiber ku:

1-Komara Îslamiya Îranê bi şerê li dijî DAÎŞ'ê dixwaze biselmîne ku ew li dijî terorê ye.

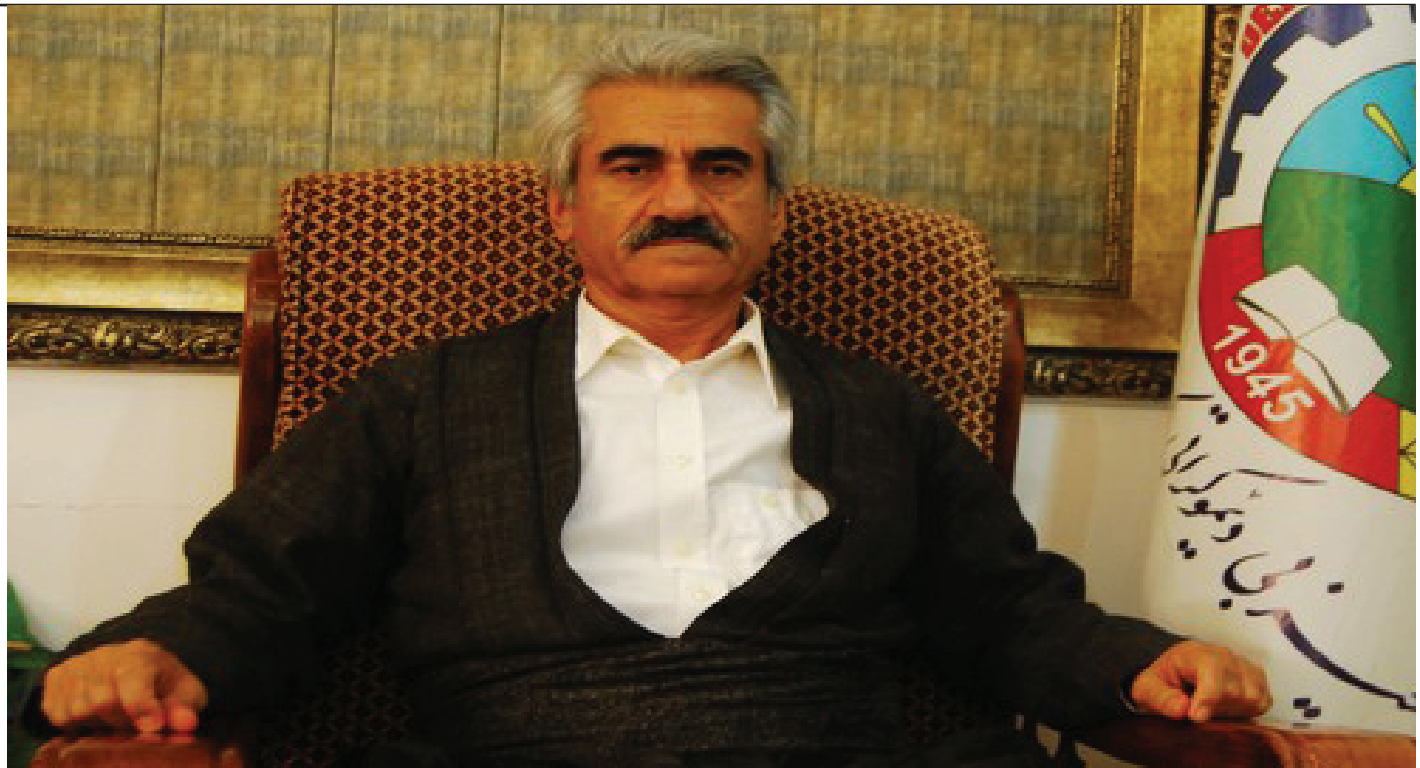
2- Ew ji berdewamiya vî şerî hez dike, jiber ku bîrûraya giştî ya cîhanê aloziya Sûriyê ji bîr dike, û hevalbendê wan wate Beşar Esed dikare bi hêsanî siyaseta serkut û komkujiyê li dijî serhildêran bîdomîne.

3- Ew dixwaze bi vê hêcetê bi awayekî fîzîkî jî di Kurdistanê Başûr de amadeyî hebe, û bikare destê-erdanê di nava karûbarên Herêma Kurdistanê de bike, û çavdêriyê jî bi ser opozisyona rastîn ya Îranê de bike.

4- Ew dixwaze ku şer bibe şerê Kurd û DAÎŞ, nek şerê Sunî û DAÎŞ'ê, û bi vî rengî wisa nîşan bide ku hêla zû ye ku Kurd bas ji serxwebûnê bikin.

Di heman demê de ew hez dike ku DAÎŞ di Kurdistanê Rojhilat de amadeyî hebe, ji ber ku bi riya wan dixwaze wisa nîşan bide ku hekî xelk li dijî wan be, eva di pêşerojê de DAÎŞ heye ku gellek ji wan bo xelkê metirsîdartin e, hem jî dixwaze xelkê Kurdistanê ji piştevanîkirina PDKÎ û partiyên din ên Kurdî dilsar bike, û bêja ku hekî ew partî serê xwe hilînin, eva DAÎŞ li hemberî wan de heye, û hem jî zehmet e ku ew bihêlin DAÎŞ bi awayekî bi hêz bê qada siyaseta Îranê de, jiber ku ew bixwe riya çalakiyan didin wan û bixwe jî dikarin riya wan bigrin.

Ku wisa bû Komara Îslamî ya Îranê bona mana xwe dikare her riyekê bicêribîne, heya hekî li dijî exlaq, mirovîyê û ola pîroz ya Îslamê be jî.

*Birêz Mistefa Hicrî:**“Pêkhatina dewleta Kurdî li başûra Kurdistanê, wê di berjewendiya Îsraîlê de be”.*

Kovara Livîn hejmara 276 gotûbêjek di gel birêz Mistefa Hicrî sekreterê giştî yê PDKÎ pêk aniye, ku deqa wê bi vî awayî ye:

Kovara Livîn: Pirsê serbixweyiya dewleta Kurdî li başûra Kurdistanê, û li Rojava bûye cihê genceşeya hêzên siyasî, sedema vê yekê çi ye? Gelo rewşê jî bo vê yekê di cihê xwe de ye?

Mistefa Hicrî: Rewşa siyasî li başûr û Rojavaya Kurdistanê du pirsên bi tewahî ji hev cuda ne, û hewce ye ku her yek ji wan pirsan bi berçavgirtina van cudahiyan jêrîn bêne şirovekirin: -Başûra Kurdistanê bi sala ye ku li gorî yasaya Îraqê, hikûmetêke nêve serbixwe heye.

Ew hikûmet serbarê astengiyên li ser riya wê, di vê heyamê de, roj bi roj pêngav ber bi pêşve avêtine, herçend ew pêngav gellek hêdî bûne, û heya niha gellek kêş û kêmasî têde xuya dikin. Di vê heyamê de deshilatên herêmî (Wilayet) ji aliyê nûnerên hîlbijartî yên xelkê ve bi rêve çûne, heya gihîştîye

niha ku hikûmetêke berfireh û çend alî pêk hatiye, û nûnerên piraniya xelkê, vê hikûmetê bi rêve dibin. Bi kurtî di vê heyamê de Kurdistan Başûr di piroseyeke taqîkirina demokrasiyê de bûye.

-Di vê heyamê de Kurd gellek hewl daye ku di çarçoveya Îraqê de bimîne, li jêr sîvana hikûmetêke demokratîk ku mafê wekheviyê yê pêkhatiyên Îraqê bi kiryar biparêze, û girêdayî bi yasayê be.

Lê hikûmeta nawendî berevajî roj bi roj hewl daye ku wan mafên gelê Kurd binpê bike ku heya di yasaya bingehîn de jî hatine pesendkirin.

Heya di van dawiyane de kar gihîştê birîna budceya Kurdistanê û pêkanîna kêşeyên mezin ji bo hikûmeta Herêmê, û di ratsî de Bexda bi kiryar Kurdistan ji Îraqê cuda kiriye.

-Di heman demê de ku Kurdistan nefta xwe dişîne derve, heya bi nefta Kerkûkê ve jî, ew şandina neftê herçend ku niha kêşeyek zaf li ser heye, lê bi vî halî jî, dûredîmena serbixweyiya wê beşê nîşan dide.

-Herêma Kurdistan niha bûye nawendeke siyasî, herêmî û cîhanî, û hejmareke zaf ji welatên Rojavayî û

Rojhilata Navîn, konsolxaneyên xwe li wir danîne, û berpîrsên siyasî yên payebilind ên wan welatan, berdewam serdana serok û hikûmet û berpîrsyarên herêm dikin, evane û gellek xalên din li ser yek bi bandor bûne li ser vê ku pîrsa serxwebûna wê beşê bibe cihê genceşeya hemû aliyekî.

-Kurdistan Rojava jî dikarî rewşa erênî ya zaf têde pêk bê, lê mixabin li wir ew pêvajoya neçû pêş.

Ew para xaka Kurdistanê heya niha jî li jêr deshilateke yekalî de ye, nûnerên aliyên siyasî ên din di birêveberiya wê beşê de beşdar nînin û heya tu birêvebiriye bi navê birêvebiriya Kurd û Kurdistanî di hole de nine, û bi giştî tu rewşeke navxweyî û derekî bo serxwebûn, û heya bo otonomiyê jî pêk nehatiye.

Lewra hekî di vê beşê de pêvajoya bûyeran her wek derbazbûyî here pêş, çarenûsa xelkê wê beşê tarî diyar dibe.

Kovara Livîn: Lê DAÎŞ her çi be, bi awayekî micid şerê wê di gel hikûmeta Herêmê nine, rûyê wê li dewleta Şîe ye?

Mistefa Hicrî: Şerê DAÎŞ bi hemû aliyekê re heya bi Şîe û Suniyan re ye, lê di rastî de şerê Şîe û Sunî ye di Îraqê de, û heke bikare bi tewahî bi ser Şîeyan di Îraqê de zal be, şerê Kurdan jî wê bi awayekî micidtir dest pê bike.

Kovara Livîn: Hekî niha ku dewleta nawendî lawaz e, û bi şerê DAÎŞ ve mijûl e, gelo eva derfetek baş nine bo serxwebûnê, ew derfeta tu demekê wê pêk bê?

Mistefa Hicrî: Niha derfetek baş e ji

bo ragehandina serxwebûnê, hekî :
-Aliyên siyasî yên Kurdistanî hemû bi bê dudilî yekdem bin li ser ragehandina serxwebûnê û piştgiyaya wê, ku ez bixwe mixabin vê yekdemiyê nabînim. Xelkê Kurdistanê di warê siyasî û saykolojî de, amadeyî hebe ku tab û tehemula kêmasî û kêşeyên aborî û zextên dijminên serxwebûnê yên Kurdistanê bo kurtheyam bike, wek ya ku me di salên 90'î piştî paşekêşeya hêzên Sedam Husên û gemaroyên aborî ên Kurdistanê dît, ji ber ku xelk nikare serbixweyiyê rabigehîne, û bi kêmasiyan re jî berbirû nebe.
-Herwisa divêt ku riyeke vekirî ber bi cîhana derve hebe.

Kovara Livîn: Kes nine ku li dijî dewleta Kurdî be, lê kes jî nine ku bi awayekî fermî û bi micidî kar jêre bike û ragehîne?

Mistefa Hicrî: Bi boçûna min raneghandina bi awayekî fermî û bi micidî ya dewleta Kurdî vedigere ser bersiva pirsê pêştir, û ew nîgeraniyên ku di vê derheqê de tene pêş, û rêgir in li ser ragehandina serbixweyiyê. Lewra gellek hewce ye ku hemû aliyek (hem hikûmet û hem jî xelk) ji bo verevandina wan nîgeraniyan tekoşînê bikin.

Kovara Livîn: Pirseke sade eva ye ku gelo ragehandina dewleta Kurdî dikare bi kiryar cîbicî bibe, yan na, çima?

Mistefa Hicrî: Bê guman hekî kar bê kirin bo verevandina nîgeraniyan (ku astengî û nîgeraniyên wisa mezin jî nînin) bi yekrêziya xelk û hikûmet ew yek dikare bê ragehandin.

Kovara Livîn: Lênihêrîna welatên herêmî çawa ye, bi boçûna we, dibêjin Tîrkiye di gel de ye, Îran dijayetiye dike, Îraq nîgeran e, û Sûriye bi xwe jî tûşî kêşeyan bûye?

Mistefa Hicrî: Niha wisa lê hatiye ku her yek ji cîranên Hikûmeta Herêma Kurdistanê deshilatdarê beşek ji Kurdistanê ne, bona vê ku hukmê dîktatorane ya xwe bi ser Kurdistana parvekirî de ji dest nedin, û her wek bixwe dibêjin ew naxwazin welatên wan bêne dabeşkirin, lewra hemû li dijî serxwebûna başûra Kurdistanê ne.

Kovara Livîn: Di navbera YNK û PDK di Herêma Kurdistanê de dibêjin ku cudahiya boçûnan heye, û YNK dibêje ku kes jî me dilsoztir nine bo vê pirsê?
Mistefa Hicrî: Cudahiya boçûnan di navbera YNK û PDK derheq vê

pirsê de gellek giring e, ez hêvîdar im ku ew li ser pirsên çarenûssaz hevdu bigrin.

Kovara Livîn: Helwesta we weke aliyê siyasî yê Rojhilat çiya li ser vê mijarê?

Mistefa Hicrî: PDKÎ diyarîkirina mafê çarenûsê ji bo Kurdan bi mafê bê gotin yê Kurdan dizane, û em 70 sal e ku ji bo bidestxistina vî mafî di Kurdistana Rojhilat de xebatê dikin, û qurbanîyan didin, hêviya me ew e ku rojekê dewleta Kurdî ava bibe.

Em ji bo îrade û vîna yekgirtî ya xûşk û birayên xwe di her yek ji parên Kurdistanê de derheq avakirina dewleta Kurdî hurmetê dadin û piştevanîyê lê dikin.

Kovara Livîn: Di gel vê base, dewleta Îsraîlê bi awayekî fermî ragehand ku em piştevaniya dewleta Kurdî dikin, hûn vê yekê çawa dinirxînin?

Mistefa Hicrî: Bi boçûna min dewleta Îsraîlê di vê ragehandina xwe de rastbêj e, jiber ku pêkhatina dewleta Kurdî li başûra Kurdistanê dewleteke demokratîk dibe, û wê alîkar be ji bo ber bi pêşveçûna piroseya demokrasiyê di Rojhilata Navîn de, ku di berjewendiyê Îsraîlê de ye.

Kovara Livîn: Derheq pirsê referandumê ku bi germî bas jê tê kirin çi?

Mistefa Hicrî: Hekî biryara dawiyê ji bo serxwebûna Kurdistanê bê dayîn, herwce ye ku berî her tiştî referandumê bê kirin, û boçûnên xelkê di vê derheqê de bêne wergirtin, jiber ku ew mijara pêwendîya wê bi xwesteka hemû takên Kurdistanê ve heye. Lewra bi bawerîya min referandum ji bo vê armancê

karekî demokratîk û erka li sermilên hikûmetê ye.

Kovara Livîn: Xelk dibêjin ku Hikûmeta Herêma Kurdistanê nikare ku av û elektirîk û benzînê dabîn bike, gelo çawa dikare ku serbixweyiyê ragehîne?

Mistefa Hicrî: Belê, eva yek ji nîgeraniyan e ku di pirsên pêşîn de min qala vê kir, ew xelkê ku daxwaza serxwebûnê dike, hewce ye ku amadeyî hebe ji bo nebûna benzîn û elektirîk û gellek tiştên din, jiber ku hem serxwebûn û hem jî hebûna hemû tiştî pêkve di niha de ser nage.

Şehîd Dr. Qasimlo kerem kiriye: “Neteweyek ku azadiyê bixwaze, divêt amade be ku nîrxa wê jî bide...”. Ez hêvîdar im ku akinciyên Başûra Kurdistanê bi vê amadeyiyê ve daxwaza serxwebûnê bikin.

Kovara Livîn: Gellek alî, Kongireya Neteweyî di rewşa niha de, pêwîst û giring dihesibînin, wate dikare roleke mezin hebe di warê piştevaniya ji dewleta Kurdî, hekî wisa ye çima sax vê Kongireya Neteweyî nakin?

Mistefa Hicrî: Heya dema ku riha xwemiznzanîne û hejmûnîxwazî di nav aliyên Kurdî de hebe, em nikarin çavnihêrê pêkhatina kongireyeke neteweyî bin ku di xizmeta doza Kurdan di hemû beşên Kurdistanê de be.

Kovara Livîn: Gelo şansê pêkve jiya-na di gel Îraqê nemaye, lewra bas ji referandum û dewleta Kurdî tê kirin, yan jî DAÎŞ'ê ew basa aniye hole?

Mistefa Hicrî: Şansê pêkvejiyana bi

Îraqê re eva heyamek e ku nemaye, hatina DAÎŞ bi vî awayî di qada siyasî ya Îraqê de alîkar bûye ji bo vê şansê.

Kovara Livîn: Ser ji nû Îraqê bûyerên ne çavnihêrkirî bi xwe ve dîtin, (êrişên DAÎŞ) senaryoyên piştî wê çine? Armancên wê kîjan in? Kê wan listikên metirsîdar dilivlîvîne?

Mistefa Hicrî: Êrişên DAÎŞ tiştên nû nînin di Îraqê de, tenê eva nebe ku şasiya di siyaseta hikûmeta Bexdayê de, bû sedema vê ku nerizayetiya xelkê Îraqê bi Kurd, Sunî, û heya Şîe ve rojbirojê zêde kir, û kar giha vê cihê ku DAÎŞ ji van nerizayetiyan mifayê bistîne, û karî piştevaniya hinek aliyên Sunî, bo aliyê xwe rakêşe, û êrişên xwe berfirehtir bike, her wek çawa ku Komara Îslamiya Îranê ji van şasiyan bi qazanca xwe mifah wergirtiye, û deshilata xwe bi ser hemû aliyên deshilata Bexdayê de sepandiye, lê bi awayekî din.

Kovara Livîn: Êrişa li ser Mûsilê çend gef e bo ser Malikî û Hikûmeta Îraqê, ew qas jî metirsî ye bo ser Îran û bilûka pan Şîizmê, ku wate Îran û Mlaikî li hember de çi dikin, yan dibe çi bikin?

Mistefa Hicrî: Êrişên DAÎŞ û bihêzbûna wê di Îraqê de metirsî ye li ser hemû Îraqê, lê siyaseta Malikî ku domasîyasetên Komara Îslamiya Îranê ye, di herêm û li Îraqê de jî, ji mêj ve ye ku bi têkşikanê re berbirû bûye, jiber ku ew siyaseta (ku ya Komara Îslamiya Îranê ye jî) çareserîya hemû astengiyan heya yên navxwe ya Îranê jî, li serkut û pîlangêrî û nakokî û hejmûnîxwaziyê de dibîne, nek di dîtina rêçareyeke demokratîk û aştîxwazane de ku li ser bingeha dadperwerî û wekhevîyê hatibe avakirin.

Kêşeyên Feleştîn, Lubnan, Sûriye, Îraq û navxwe ya Îranê mînakê zindî ya wê rastîyê ne ku niha li ber çavên me û cîhanê ye jî.

Lewra ez li ser vê baweriyê me ku heya wê demê ku ew siyaseta bê berçavgirtin, nabe em çavnihêrê aştî, aramî û tebahîyê di herêmê de bin.
Têbînî:

1-Ev gotûbêja di Kovara Livîn, hejmara 276'an de (10.08.2014'an, Herêma Kurdistanê), hatiye bilavkirin.
2- Ev gotûbêj berî êrişa dewleta Îslamî (DAÎŞ) bo ser Herêma Kurdistanê hatiye encamdan.

Çend rojan berî niha TISHK TV derheq pirsên giring ên rojevê û bi taybetî li derheq çûna hêzên PDKÎ bo çeperên şer li dijî DAÎŞ'ê û herwisa sedemên dagîrkirina Şingalê ji aliyê DAÎŞ'ê ve hevpeyvînek di gel rêzdar Hesên Şerefî cihgirê sekreterê giştî yê PDKÎ pêk anî, ku me hewce zanî beşek ji vê hevpeyvînê di vê hejmarê Agirî de bilav bikin ku eva jêr beşek ji vê hevpeyvînê ye:

Birêz Hesên Şerefî cihgirê sekreterê giştî yê PDKÎ

“Dema em dibînin ku hêzeke çekdar bi îdeyên paşvemayî, û bi tundûtîjî-yan êrîşî ser xelkê Herêma Kurdistanê, û xûşk û bi-rayên me dike, û rehmê bi keç û jin û pîran nake, xwazayî ye ku di rewşeke wisa de, partiyek ku xwe di eniya cîhanî ya li dijî terorîzmê de dibîne, amade be ku di vê xebata li dijî terorîzmê de beşdar be”.

Pirs: Bo çi serbarê derbazbûna heyameke dûr û dirêj bi ser rabûna xelkê Sûriyê û bihêzbûna rola DAÎŞ'ê di guherînkariyên vî welatî de, û serbarê wê ku di sala dawiyê de pêşkevîneke berçav di karê wê girûpê di Sûriyê de nedihate dîtin, lê her ku hêzên wê bi awayekî micid hatin nav guherînkariyên Îraqê de, em şahid bûn ku beşeke berçav ji erdnîgariya Îraqê kete jêr deshîlata wê girûpê de?

Bersiv: Ew yek vedigere ser cudahiya qada kiryarên terorîstî û karên ku DAÎŞ'ê di welatê Sûriyê û Îraqê de encam dida. Em dibînin ku di Sûriyê de serbarê deshîlata nawendî, û arteşa wê hikûmetê di şerê digel neyaran de hêzên din jî hene, ji wan El-nusre û DAÎŞ, Kurd û ...hwd.

Serbarê wê ku ew di çarçoveya Sûriyê de ne, lê li hemberî dewleta nawendî

de arteşa Azad yan Kurd yana El-nusre, yan DAÎŞ, hevbendî û yekîtiyeke wisa di navbera wan de tune. Serbarê wê renga her yek zêdetir ji wê ku di gel hikûmeta nawendî ya Beşar Esed şer dîkin, li dijî hevdu jî şer dîkin, û ew yek dibe sedema ku qada çalakîya DAÎŞ'ê li Sûriyê, bi sedema hejmara tevgerên ji bilî DAÎŞ'ê, hêdî here pêş.

Lê qada çalakîyên terorîstî û kiryarên tevdanîkarane yên wê girûpê di Îraqê de bi awayekî din bû. Em dibînin ku di herêmên Sunîyan de eşîrên Sunî meseb yên herêma Mûsil û Tikrît û Diyale, di rastî de ji hikûmeta nawendî û dewleta Malikî nerazî bûn, serbarê wê Neqşbendî û paşmayiyên rejîma pêşîn ya Be'sê jî hene, û di rastî de herêma Misil û Tikrîtê em dikarin bêjin ku cihê rabûna partiya Be'sê bûne.

Ku wisa bû tevî wê ku em dikarin bêjin renga wan dijberî û cudahî di gel DAÎŞ

a berê di warê siyasî yan jî di warê piratîk û kiryarên ku di herêmê de encam didin hebin, lê bi giştî hinek nêzîkatî û hevbendî jî bi hevdu re hene, ku dikarin li hemberî dewleta nawendî de kiryarên bi vî rengî encam bidin, ku di heyama yek yan du rojan de herêmeke berfireh bixin jêr kontrola xwe de.

Di vî warî de hewce ye ku em qala pirseke din jî bikin ku ew jî ew e ku çima arteşa Îraqê wisa paşekêşe kir, tevî wê ku yên min bas kirin jêre alîkar bûn, û renga jî li hemberî arteşa Îraqê de hevalbend bûn, lê arteşa Îraqê jî ji piştewaniya xelkê bê par bû.

Arteşa Îraqê di serdema Malikî de bi awayekî hatibû parzîngkirin ku w

Lewra di vê herêmê de alîkariya xelkê heya qasekê hebû, û hevgirtina wan hêzan serbarê cudahiyan wan bûne sedema wê ku ew di Sûriyê de hêdî çûne

pêş, lê di Îraqê de bi awayekî berfireh û bi lez çûne pêş.

Pirs: Piştî dagîrkirina Şingalê sedema pêşkevîna bi lez ya destpêkî ya DAÎŞ'ê di nav xaka Kurdistanê Îraqê de, heya nêzîkî Hewlêrê û piştê jî sedemên vekîşiyana wan çi bû?

Bersiv: Ew pêşrewiyên DAÎŞ'ê di rojên destpêkê de, çavkanîgirtî ji du pirsan bû, yek ewa ku Hikûmeta Herêma Kurdistanê yan xelkê Kurdistanê bi awayekî xafilgîr bûn, wate wan wisa hizir dikir ku DAÎŞ li dijî hêzên Îraqê ye, û dixwazin ku Bexdayê dagîr bikin, lewra wisa hizir nedikirin ku ew bi vî awayî berfireh êrîşî ser herêmên li jêr deshîlata Hikûmeta Herêma Kurdistanê de bikin.

Lewra ne amadeyîyek di nav hêzên pêşmerge de dihate dîtin, serbarê wê yekê jî hêzên dewleta Îslamî di warê çek û teqemenîyan de gellek bi hêz bûn û ew çekên ku ji arteşa Îraqê sitandibûn, li dijî hêzên pêşmerge bi kar anîn. Di demekê de ku kelûpelên ku diviya bo bergirî ji Herêma Kurdistanê di destên pêşmergeyan de ban, li hemberî çekên ku di destên DAÎŞ'ê de bûn gellek lawaz bûn.

Lê piştî çend rojan ku hêza pêşmerge xwe bi awayekî nû organîze kir, û ew îmkanatên ku renga wê demê li pişt eniyên şer de bûn, ber bi xalên herî pêş ên çeperên şer hatin şandin, û piştê jî alîkariyên derekî û leşkerî giha destê pêşmergeyan, û me dît ku pêşmergeyan piştî çend rojan karîn ku di destpêkê de pêşkevîna DAÎŞ'ê asteng bikin, û nehêlin ku zêdetir bêne pêş, û di kêliya duyemîn de ew paşve vegerandin, ew pîrsa xafilgîriya wan, û pîrsa cudahiya di nav çekên pêşmergeyan û DAÎŞ'ê de, li ser hev bûne sedem ku pêşkevîna berçav ji bo DAÎŞ'ê çê bin.

Pirs: PDKÎ di heman rojên destpêka êrîşên DAÎŞ'ê de bo ser Kurdis-

Nerîna Lîderan

Demîrtaş:

“kesê ku kariye
%52 ji dengan bi
dest bixe, divêt
çepikan jêre lêdin”.

Meryem
Recewî:

“Amerîkayê Îraq
radestî Îranê kir”.

Potîn:

“Hekî ez bixwa-
zim, dikarim di du
demjimêran de dest
bi ser bajarê Kiyêfê
de bigrim”.

Mortezevî:

“Min heya pê-
gavek jî li dijî
yasayê hilnegirti-
ye”.

tanê bi derkirina daxûyanîyekê tevî piştevaniya ji xelkê, û xelkê Herêma Kurdistanê ragehand ku hekî Herêma Kurdistanê û berpirsyarên têkildar ji me daxwaz bikin, em amade ne ku heya di çeperên şer de li dijî vê girûpê hêzên xwe jî bişînin û amadeyiyeke çalakane me hebe, û di rojên piştî ew kar encam dam, gelo armanca PDKÎ ji şandina hêzên xwe bo çeperên şer li dijî DAÎŞ'ê çi bûn?

Bersiv: Yekem eva ye ku PDKÎ çend rojan pêştir cejna 69'ê min salvegera xwe bi rêve bir, di hemû vê heyamê de, berdewam bona cihgirkirina demokrasîyê û dabînkirina mafên neteweyî yên neteweya Kurd, û ji bo pêşvebirina dadperweriyê, û wekhevîyê û nehêlana her cure zordariyê di nav civakê de xebat kiriye, li dijî teror û mirovrevandin û xirapdariyan bûye, û tu yek ji van şeweyan ne tenê nexistiye nava pirograma karên xwe de, belkû em dikarin bêjin ku şermezar jî kiriye, lewra dema em dibînin ku hêzeke çekdar bi îdeyên paşvemayî, û bi tundûtîjiyan êrîşî ser xelkê Herêma Kurdistanê, û xûşk û birayên me dike, û rehmê bi keç û jin û pîran nake, xwazayî ye ku di rewşeke wisa de, partiyek ku xwe di eniya cîhanî ya li dijî terorîzmê de dibîne, amade be ku di vê xebata li dijî terorîzmê de beşdar be.

Hûn dizanin ku PDKÎ bixwe goriyê terorîzmê ye, û eva bixwe sedema hevdil û yekdiliya di gel xûşk û birayên me yên Kurd di Kurdistana Îraqê de ye.

Ya duyem ev e ku renge 15 hezar kes ji Kurdên Kurdistana Îranê bi sedemên siyasî li jêr çavdêrî û şopandinê de ne, û ji bo rizgarbûn ji destê şopandin, girtîgeh û îşkenceyê û îdamê yên ji aliyê rejîma Îranê ve, hawara xwe bo kurdistana Îraqê anîne.

Lewra bixwazî yan nexwazî, rasterast yan ne rasterast ew 15 hezar kes, kêma û zêde qêdera wan bi qêdera xelkê Kurdistana Îraqê ve hatiye girêdan, lewra her amadebûnek di van çeperan de, û bergirî ji Herêma Kurdistanê bi awayê rasterast yan ne rasterast berevanî ji wan 15 hezar kesa ye ku ji Kurdistana Îranê ber bi Kurdistana Îraqê ve hatine, ku wisa bû li ser bingeha bawerîya me bi demokrasîyê û xebata li dijî terorîzmê, û ji bo parastina canê wan û li kêleka wan jî, ji bo hevderdî û hevdengî û piştevaniya ji Herêma Kurdistanê, me daxûyanîyek derkir, ku hekî ji me daxwaz bikin emê herin şer.

Çima me got ku hekî daxwazê ji me bikin, jiber ku di rewşeke bi vî awayî hestiyar de hekî her hêzek bi awayê

xweser bê nav çeperên şer de, û zanyarî li ser bernamerêjî û rewşa qadên şer tunebe, renge zirarê bibîne, û weke destêwerdana di nav karûbarên navxweyî ya beşek ji Kurdistanê bê zanîn, ku em li dijî wan şewê destêwerdanan in, lê dema ku daxwaz ji me kirin her çawa ku me gotibû, emê li gorî şiyana xwe herin çeperên şer de.

Di şevêkê de Deftera Siyasî ya me biryar girt, û di heman şevê de me şiya ky fermanîrên leşkerî û hejmareke hêzên xwe yên leşkerî organîze bikin û di rastî de, me Konseya Şer ava kir, û di heman şevê de heya sibehiyê me pêşmerge amade kirin, û demjimêr 6'ê sibehiya wê rojê me dît ku hêzên me amade û serhal û bi coş û bi şanazî ve ber bi çeperên şer bi rê ketin, û di wir de jî bi lez piştî cihgîrbûna wan di nav çeperên destpêkî hinek serkevtin bi dest xistin, û du gund azad kirin, û çend tirombîlên DAÎŞ'ê şewitandin û hinek kesên wan jî ji nav birin û hinek kes jî destbiser kirin, û eva serkevtinek bû, piştî jî ji me daxwaz kirin ku em vegerin cihê xwe, û me jî her wisa ku daxwaz kiribûn, biryara vegeriyane da hêzên xwe.

Pirs: Li gorî gotina we ku pêşmergeyên PDKÎ di vî şerî de amadeyiyeke serkevtiyane hebûn, û bi baldana bi vê ku li gorî daxwaza Hikûmeta Herêma Kurdistanê we biryar dabû ku hêzên xwe bişînin çeperên şer, çima wisa bi lez berpirsyarên Herêma Kurdistanê daxwaz ji PDKÎ kirin ku hêzên xwe paşve vegerîne, û serbarê vê serkevtinê, pêşîya berdewamiya hebûna pêşmergeyan di eniyên şer de girtin. Tê gotin sedem zexta Komara Îslamiya Îranê li ser Herêma Kurdistanê bûye. Lê çima dibe ku Komara Îslamiya Îranê daxwazeke bi vî rengî ji Hikûmeta Herêma Kurdistanê bike?

Bersiv: Sedem ji bo me jî bi tewahî ne zelal e. Ew pirs we me jî ji berpirsyarên pêwendîdar di Hikûmeta Herêma Kurdistanê de kirin, lê me tu bersivê wernegirt, lê her wekî ku we qala wê kir, eva ku renge ew li jêr zexta Komara Îslamî de bûne zêde ye, çima?

Yekem eva ku serbarê vê ku PDKÎ partiyê demokrat bûye û niha jî demokrat e, û ji bo demokrasîyê li dijî deshilatên paşvemayî weke Komara Îslamiya Îranê şer dike, bixwe jî goriyê terorîzmê ye, û rêberên weke Dr. Qasimlo û Dr. Şerefkendî ji aliyê terorîstên Komara Îslamiya Îranê ve hatin şehîdkirin, û çend sed kes jî di herêmên cur bi cur ên cîhanê de û heya di Herêma Kurdistanê de jî ji aliyê

terorîstên Komara Îslamiya Îranê ve hatine terorkirin. Serbarê vê jî rejîma Îranê PDKÎ bi terorîstbûnê tometbar dike.

Ji bo Komara Îslamiya Îranê gellek giran e ku hêzek ku weke terorîst bi nav kiriye, lê niha dibîne ku di derveyî xaka xwe de, li dijî terorîzmê şer dike, û heya kesên ku renge bawerî bi Komara Îslamiya Îranê hene, dibînin ku ne wisa ye, û di rastî de eva boxtaneke bê bingehe bûye.

Ya duyemîn eva ye ku Komara Îslamiya Îranê berdewam ragehandiye ku PDKÎ partiyêke hiloşayî ye, û ew ji nav çûne, û tu şûnwarek ji wan nemaye, di vê derheqê de bi salan toyê bedbînî û bê hêvîtiyê di nav dilê tewahiya xelkê û bi taybetî xelkê Kurdistanê de reşandiye.

Lê dibîne ku ew hêz di şevêkê de dikeve nav şereke giran de, û ew amadeyiya heye ku di şevêkê de hêzên xwe organîze bike, û bişîne çeperên şer de, û di çeperên herî pêş de cih bigre, û em dibînin ku ew gumana jinaçûna PDKÎ heya di nav yên ku bawermend in bi vê rejîmê jî eşkere dibe, û ew jî dibînin ku ne wisa ye.

Ya sêyemîn ew e ku Komara Îslamiya Îranê dît dema ku hêzên pêşmerge yên PDKÎ di xalên herî pêş ên eniya şer de li dijî DAÎŞ'ê şer dikin, bi hezaran kesî ji ciwanên Kurd di Kurdistana Îranê de, amadeyiya xwe nîşan dan, û em agehdar kirin ku hez dikin bi lez tevî refên pêşmergeyên PDKÎ bibin, û di vî şerî de beşdar bin, ku ew yek jî ne bi dilê rejîma Îranê bû.

Lewra hekî Komara Îslamî di gel dewleta Îslamî li hev nakin, û her çawa ku îdia dike DAÎŞ'ê li dijî xwe dizane, di rastî de divêt ji vê kiryarê gellek jî kêfxweş be, lê bo Komara Îslamiya Îranê, ew xalên ku min bas kirin giringtir ji vê bûn ku bikare hebûna hêzeke siyasî ya Kurd li kurdistana Îranê di eniyên şer de tab bike, her çawa ku min got em li ser daxwaza Hikûmeta Herêma Kurdistanê çûne şer, û dema ku daxwaz li me kirin ku em vegerin em jî vegeriyane, lê sedema wê bi awayekî diyarîkirî û zelal ji kanaleke cihê baweriyê bi me nehatiye gotin, renge tenê meslihet di vê de bûye. Lê niha bi her sedemêkê ve be.

Lê li gorî wan sedemên ku min bas kirin, û belge nîşan didin ku zext ji aliyê rejîma Îranê ve bûye.

Komkujiya kurdan di Îranê de

İdrîs Sitwet

Xelkê kurd bo bidestveanîna daxwazên demokratîk ên xwe salên dûr dirêj û xebata sext û dijwar derbaz kirine, û jiyana xelkê kurd bi giştî tijî ye ji ewraz û nişîw, û kiryarên cergbir û bi taybet piştî bidestvegirtina deshilatê ji aliyê ji aliyê rejîma Komara Îslamiya Îranê ve, tundûtîjî û komkuji di kurdistanê de gihîşte astek bilind, û rejîma taze bi desthilat gihîştî bi awayekî sistematîk û armancdar komkuji li kurdistanê rêxist, û bi taybet di vê navberê de azadîxwazên kurd ketne ber lehiya agirê çekên tepeserî û kuştinê yên rejîma Îranê.

Her di destpêka bidestvegirtina deshilatê ji aliyê rejîma Komara Îslamiya Îranê ve, di yekem sala xwe de, komkuji di kurdistanê de birêve bir, û her di destpêkê de dixwast dengê dijberên xwe di gevriyê de bifetisîne, û ji bo vî karî jî li destpêkê di kurdistanê de, dest pê kir û piştî heyameke kurt xelkê kurdistanê tûşî şerekî nexwastî kir, û piştê ku ji bo wan derket ku nikare di kurdistanê de dengê neyarên xwe kip bike, her di yekem sala deshildariya xwe de hawara xwe bire ber tundûtîjî û komkujiya xelkê sivil di bajar û gundên kurdistanê de, ku em dikarin amaje bi şerê xwînî yê bajarê Sine, şerê Nexede, fitwaya xezaya Xomeynî li dijî gelê kurd di 28'ê gelawêja 1358(1979) de derkir, û komkujiya xelkê sivil ên bajarê Kirmanşan, Pawe, 59 ciwanên Mehabadê, Bane û Urmiyê û bi hezaran cinayetên din bikin ku bi destê cinayetkarên xwe di kurdistanê de encam dane.

Yek ji wan komkujiyên rejîma komara Îslamî di kurdistanê de li 11'ê Xermanana 1358'an (1979) li gundê Qarnê ruda, ku li pêncê kilometriya bajarê Nexedê hilketiye,

û ser bi parêzgeha Urmiyê ye. Rejîma Îranê di demjimêr 1'ê nîvro bi êrîşeke hovane rijiyane nav gundê Qarnê û bê rehmane xelkê sivil û bê tawan ên vî gundî bi jin û zarok û pîr û ciwanan ve dane ber gulleyan, û li ser hev 68 kes şehîd kirin, û heya rehm bi melayê gund jî nekirin.

Melayê gund bi navê mela Mehmûd di demekê de ku kitêba Quranê di destan de bû, ber bi pêşwaziya wan ve çû û lahî li wan kirin, ku xelk bê tawan in, lê wan melayê gund kuştin, û serê wî jê kirin, û bi xwe re birin. Cinayeta rejîmê di vî gundî de bi awayekî bûye ku kêm kes dikarin di gel wan kesan ku di van gundan de mane, qise bikin û guhên xwe bidin wan, lê ji bêrehmî û cinayetên rejîma Îranê matmayî nemînin.

Serbarê vê hemû komkujiya ku li ser xelkê sivil di Kurdistanê de bi rêve diçû, lê berdewam îdamên bi kom jî di girtîgehên de hebûn, ku bi bê dadgehîkirin bi rêve diçûn.

Ew îdamên bi kom ku Komara Îslamî di Kurdistanê de encam dane, em dikarin qala kuştara bi kom ya girtiyên girtîgeha Dîzelabad ya Kirmanşanê li Havîna sala

1979'an (28-29.05.1358)'an kuştara bi kom ya girtiyên Sine li dawîya Havîna sala 1979'an (04-07.06.1358) kuştara bi kom ya girtiyên bajarê Seqizê li Buhara 1979 (02.02.1358), û herwisa li meha Septambera 1979, û piştê jî li Zivistana 1980'an (09.11.1358) û kuştara Qarnê li Havîna 1979'an (11.06.1358), kuştara gundê Qelatan li Buhara sala 1980, (06.01.1359) kuştara bi kom ya gundê Bayîzaxa li Payîza sala 1981 (18.08.1360), kuştara kedkarên kûreya kelpîçan ya Saroqamîşê li dawîya Havîna 1981'an (23.06.1360) kuştara bi kom ya gundê Qeregol ya Mehabadê li Zivistana 1983'an (06.11.1361) kuştara bi kom ya gundê Sewzî, û kuştara bi kom ya gundên Dîlançerx, Koyikan, Kehrîzeyaya Şikakan, Yonisliyan li Nexedê, kuştara bi kom ya gundên Dêmesûr, Ce'fer awa, Mercan awa li Mehabadê, ku li Zivistana Zivistana 1983'an (25.12.1361) hatin encamdan, û kuştara bi kom ya gundên Heleqoş, û Gêçê li Urmiyê ku li Buhara 1982 (03.01.1361)'an de hatin encamdan, kuştara bi kom ya gundên Çeqel Mistefa, Xelifelyan, û Gorxane li Buhara 1983(05.01.1362), kuştara bi kom ya gundên Cibraîlawa û Gundewêlle li 23.06.1362 (1983), kuştara bi kom ya

59 ciwanên Mehabadê li Buhara 1984 (12.03.1363), û çendîn komkujiyên din bikin, bi awayekî ku ji salên 1358- 1362 (1979-1983) zêdetir ji 14 êrîş bona komkujiyên di Kurdistanê de hatin encamdayîn.

Komkujiya herî zêde ya girtiyan di salên 1981(1360), 1982(1361), 1983(1362), 1984(1363), û 1988(1367)'an de hatiye encamdayîn, ku di sala 1988'an (1367) de, Komara Îslamiya Îranê komkuji li gellek girtîgehên Îranê de encam dan, û bi hezaran girtî di tewahiya girtîgehên Îranê de hatin îdamkirin. Li gorî serjimêriyan di sala 1979-1991'an de 832 kes di Kurdistanê de hatine şehîdkirin.

Vê rejîmê her di destpêka deshildariya xwe de pêpkên xwe li ser bingeha kuştare ava kir, û her di destpêkê de bi kuştara xelkê Kurd bi awayê bi kom, û paktawa regezî û jînosayd û asimilasyonê tirs û xof xiste nav dilê xelkê de, û bi hezaran kes ji xelkê bê tawan ê Kurdistanê şehîd kir û bi awayekî ji awayan heya niha jî îdam di nav reşçalên rejîmê de dom heye, û her di dewrana serkomariya Rûhanî û di heyama sala borî de, 687 kes di Îranê de hatine îdamkirin.

Rojhilata Navîn û kultura pêkvejiyanê

Arif Vêlî

Rojhilata Navîn yek ji wan herêmên cîhanê ye ku xwediyê dîrokeke dûr û dirêj û kevn ya şaristaniyetê ye, û bi dirêjahiya dîrokê bi dehan împatoriyeke mezin û biçûk tede hatine avakirin. Panahiya Rojhilata Navîn hertim himbêza wê ji bo ol û meseb û zimanên cûrbicûr ên herêmê vekirî bûye, û çanda tebahî û pêkvejiyanê ji aliyê akinciyên vê herêmê ve hatiye berçavgirtin, û her tim li ser bingeha rêza du alî û parastina buhayên mirovî û ayînî çerxa jiyanê di vê herêm de ziviriye û riya xwe pêvî ye.

Eva di demekê de ye ku her di demên

kevn de hinek ji deshilatdarên vê herêmê bi mifahwergirtina ji hêz û hejmoniya xwe bi ser xelkê de, û yan jî bi mifahwergirtina ji ferq û cudahiyeke regezî û olî deshilata xwe sepandine, û astengiyên zaf xistine ser riya kultura pêkvejiyana gelan û ayînen cûrbicûr ên herêmê.

Xaka Kurdistanê jî bi hemû beşên xwe ve serbarê vê ku di herêmeke çend netewe û çend kultur û çend meseb û olên rengareng pêk hatiye, di nav xwe de jî xwediyê çendîn kêmaniyên neteweyî, zimanî û olî ye.

Lê hebûna şaristaniyet û çanda pêkvejiyanê û kultura rêzgirtina di nav Kurd de tu carî nebûye sedema vê ku kêmaniyên neteweyî ji bîr bike, û her wek bira û hemwelatî reftarê bi wan re neke.

Ji aliyekî din ve bi sedema zalbûna hesta neteweyî û mijarên pêwendîdar bi netewe û nîştiman, gelê Kurd zêdetir giringiyê dide bi pêşvejtina di warê bidevîhatina mafên neteweyî, heya pirsên olî û mesebî, û her ew yek jî bûye sedem ku gelê me, bi Şîe û Sunî û Kakeyî û Îzidî û Kiristiyân û Turke-man û ...hwd ji bo parastin û serxistina

kultura pêkvejiyanê, yekdeng û xwedî helwest bin.

Lê mixabin her di destpêkê de û bi taybetî piştî şerê Çaldiran ku di sala 1514'an de dest pê kir, û di encam de xaka Kurdistanê bi ser du Împatoriyeke Osmanî û Sefewî de hate parvekirin, niştimana Kurdan bû qada rikeberî ya Împarator û dewletan û her lewra jî her carê bi hêcetekê û ji bo sepandina deshilat û pêkana armancên xwe ku heman berdewambûna li ser dagîrkirina xaka Kurdistanê û birina neft û kangehên jêr erdî yên vê xakê, ku serwet û samana xelk û akinciyên wê ye, bi çandina tove duberekî û şerê mesebî hewla kêmrêngkirina çanda pêkvejiyan û yektir qebûlkirinê di Kurdistanê de dane.

Niha jî ku Komara Îslamiya Îranê xwediyê karnameyeke reş û pîr i karên têkderane û terorîstî ye, bi sedema hilkevta erdnîgarî û deshilata siyasî û aborî ya xwe serbarê vê ku di navxwe ya welat de bi tewahî li dijî pîrensîpên azadî û mafên mirov û mefên gelan e, û neteweyên jêrdest bi şeweyên herî hovane diçewsîne, bi hêza mirovî û çek û alîkariya madî ku bi dahata xelkê he-

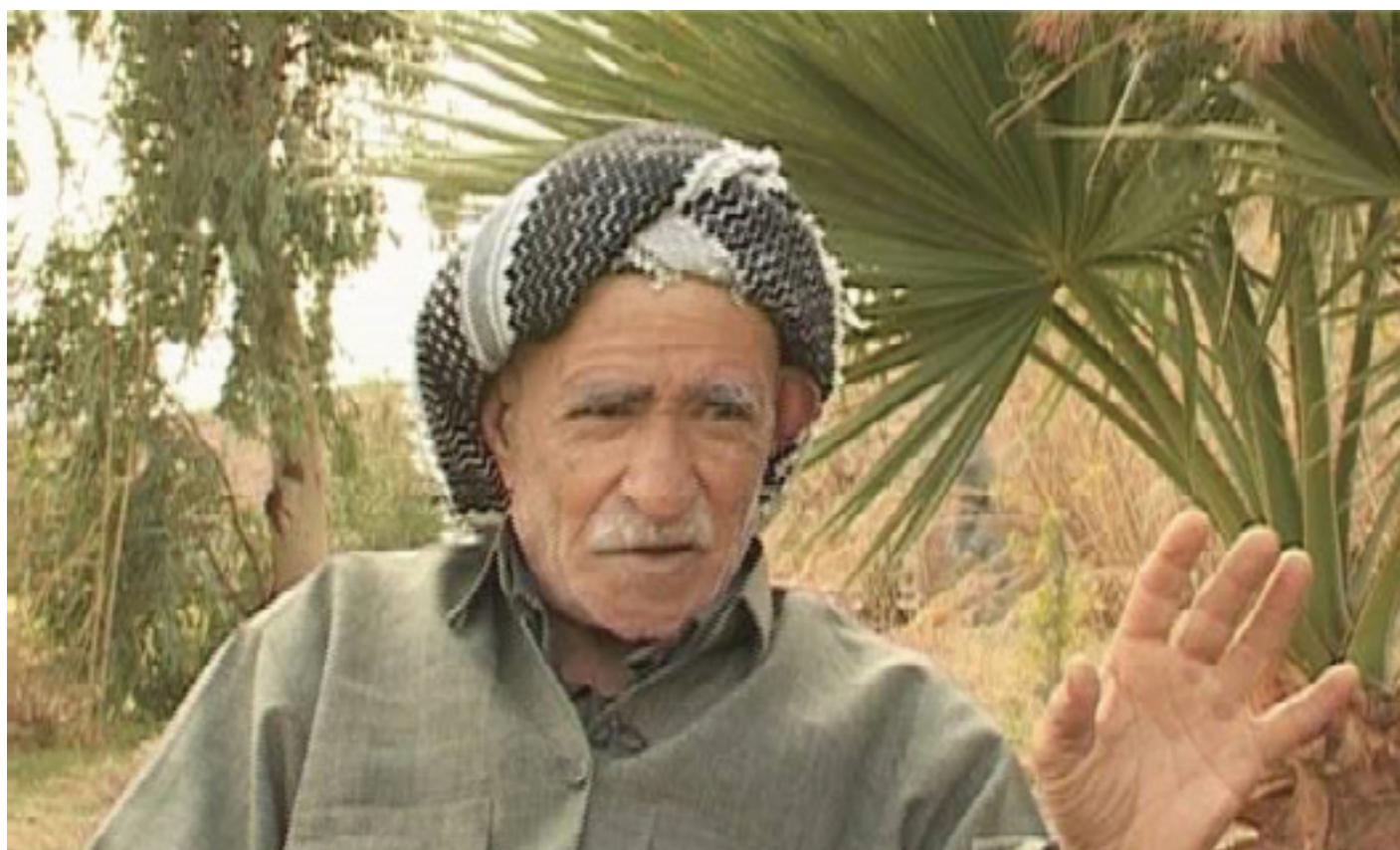
jar û lêqewimî yên Îranê tê dabinkirin, damezrêner û palpiştê bi dehan girûpên terorîstî ên weke Hizbullah û Hamas û Elqaîde ye, û bi dirêjahiya hatina ser kar ya xwe ku eva 35'emîn sala temenê xwe derbaz dike, aramî û pêkvejiyan ji bo xelkê Rojhilata Navîn kiriye hêviyek ku renge carna weke xewnekê bête berçavan.

Siyaseta sistematîk û pîr ji hezîne ya Komara Îslamî bi armanca têkdana rewşa herêmê û geşepêdana deshilata desthilata olî ya xwe ku li ser du tewerên teror û destêwerdan di navxwe ya karûbarên welatên din de dizivire, bûye sedema vê ku bi dehan sal nearamî û şer û kuştar û awareyî dest bi ser herêm û bi taybetî welatên weke Lubnan, Yemen, Felestin, Sûriye û Îraqê de kêşaye. Bi berçavgirtina van xalên baskirî me dît ku li kêleka destêwerdanên Komara Îslamiya Îranê di nav welatan de û hevandin û perwerdekirina girûp û taqmên terorîstî, û yên binajoxwaz weke Dewleta Îslamî ya Îraq û Şam naskirî bi DAÎŞ jî serî hilda û gumana vê lê tê kirin ku Komara Îslamiya Îranê xwediyê rola taybet bi xwe be ji bo nifûza di nav vê girûpê de û bikaranîna wan ji bo kar û niyetên taybetî ku dixwaze di herêmê de cîbicî bike.

Dewleta Îslamî li Îraq û Şam di pêngava xwe ya nû de, ji bo têkdana demografiyaya siyasî û ayînî û zimanî di herêma Rojhiata Navîn de bi êrîşên berdewam ên xwe bi hezaran kes ji peyrewên ayînen cur bi cur li Sûriye û Îraqê de bi giştî û gelê Kurd û bi taybetî Kurdên Îzedî bi cinayetên hovane yên xwe komkuj û aware kir û bi vî rengî kenî li ser lêvên xelkê Kurd revand. Bi vî halî jî em hêvîdar in ku her wek çawa siyaseta rast û dirust ya Hikûmetai Kurdistanê Başûr û berxwedan û cangorîtiya hêza pêşmerge û welatên Rojavayî û Amerîka û bi giştî û civaka navneteweyî bo piştevanî ji Kurd li hemberî êrîşên DAÎŞ anî ser xet, di pêşerojeke nêzîk de bi siyaseta dirust ya Kurdên Kurdistanê rojhilat û opozisyona seranserî ya wî welatî û opozisyona pêşkevînxwaz ya îro zendên xwe li hemberî hemû taqm û girûp û heya deewltên terorîst ên weke Komara aÎslamî li herêmê de hildin û bi avakirina sistemen demokratîk ku tede gelên bindest bi mafên xwe şad bin, û nûjenkirina kultura pêkvejiyanê wan ji nav bibin, û bo her tim wan bavêjin nav kirsdanka dîrokê de.

Husên Şokrî naskirî bi Mam Husên kurê Îbrahîm, nêzik bi 70 salî berî niha li gundê Xolamalî ya ser bi bajarê Bokanê, di malbateke navincî de hatiye dinê.

H: Arif Vêlî

Rêzdar Mam Husên nasiyariya xwe bi PDKÎ re bi vî awayî tîne ziman: “Bi sedema vê ku her di destpêka zarokatiya xwe de ez sêvî mam, ez çûm û li gundê Zawekêw ya ser bi bajarê Mehabadê, li cem axa min dest bi karkirinê kir.

Wê demê Îsmâîl Şerîfzade û Sulêman û Ebdullah Moînî û Mîneşem û çend kesên din, ku wê demê wek “çete” hatibûn nasîn, pêşmergeyên PDKÎ bûn, û weke tîma kadrên Gewirkê, ku ji Gewirkê heya Bokanê di destên wan de bû, hatin bo deverê, û di gundê Zawekêw daxwaza nan û av li axayê gund kirin.

Silêman Moînî berpirsê tîmê bû. Axa gote min û min jî serê mîhekê jêre birî, û xwarineke zaf min jêre bire nav daristan li kêleka gund.

Li wir bo yekemîn car, min çeka Kelaşînkofê di destê Silêman Moînî de dît, û wî got ku were wêneyekê pê

bigre. Piştî girtina wêneyê, kartek da min û gote min ku eva karta hizbê ye. Piştî xwarinê Silêman Moînî got ku tu here û xelkê gund agehdar bike, da ku em ji wan re biaxivin.

Ez jî geriyam û min xelk agehdar kir, lê dema ku kadrên PDKÎ ji aliyê daristanan ve ber bi gund hatin, yek mîr jî di nav gund de nema, û her hemû jî reviyar, jiber ku digotin evane çete ne û wê me bikujin.

Eva destpêka nasiyariya min ya bi PDKÎ re bû, û min bi vî rengî PDKÎ nas kir. Navbirî tevlibûna xwe bi PDKÎ re bi vî awayî bas dîke: “Her vê roja ku min wêne bi kilaşînkofa Silêma ve girt, bi bê vê ku ez bixwe bizanim, karta hizbî da min, û ji vê rojê şûnde ez bi awayekî fermî bûme endamê hizbê. Temenê min tenê 15 sal bû ku ez bûme endam û heya niha jî ez di nav refên PDKÎ de li ser xebata xwe berdewam im”.

Mam Husên di serdema rejîma Paşatîyê

û serdema deshîlata Komara Îslamiya Îranê de, du caran bi tawana hizbîbûnê hatiye girtin, û bi vî rengî bas ji girtina xwe dîke: “Yekemîn car piştî du salan karkirina di gel kak Silêman û hevalên wî, piştî vê ku di şerekî ne beramber de, kak Mîneşem û hevalên wî hatin şehîdkirin, yek ji hevalên Mîneşem, ku berpirsyarê parastina belgeyên vê girûpê bû, xwe radestî hêzên jandarmê kir, û piştî ez bi belgeyan ve hatim girtin, û serbarê haşakirineke zaf hate selimandin ku ez endamê hizbê me, û kareke zaf weke tedarokat û komkirina alîkariya malî bo hizbê min kiriye, û her bi vê tawanê du caran hukmê bidarvekirinê bo min hate birrîn, lê jiber ku temenê min jêr 18 saliyê bû, ew hukma bi rêve nedîçû.

Piştî kurê Mihemedrîza Şah yê bi navê Rîza Pehlewî ji dayîk bû, û ez jî bi vê boneyê ve li ber biryara lêborînê ketim, ku wê demê cejn û xweşî li hemû gund û bajarekî de hate ragehandin.

Carek din jî di serdema deshîlatdariya

Komara Îslamiya Îranê de, sergord Ebasî ji Mehabadê ve, gazî min kir û daxwaz ji min kir ku ez nameyeke wî ji bo serwan Efşîn bibim bo bajarê Bokanê.

Di navbera riya Mehabad û Bokanê bi demançeya hizbê û nameya sergord Ebasî ve ez hatim girtin, ku wê demê ji renge ez bihatibam îdamkirin, lê pasdareke payebilind ku pêştir di herêma me de karê çerçîtiyê dîkir, û min xizmeteke zaf pê kiribû, alîkariya min kir û ez rizgar kirin”.

Birêz Mam Husên bîranîna xweş ya serdema pêşmergeatiya xwe bi vî rengî bas dîke: “Cejna 25’ê Gelawêjê bû ku hêza Komîte şaristana Rebet û Hêza Zimzîran di herêmê de bûn, biryar hate dan ku cejna 25’ê Gelawêjê di nav daristanên wê herêmê de bigrin, û xelkê heft gundên derdorê jî bo vê cejnê me gazî kirin.

Li bereberê bidawîhatina cejnê de bû ku topxaneyê Komara Îslamiya Îranê hat, û bi tundî em topbaran kirin. Pêşmerge ber bi çiyayan ve çûn, û xelk jî li jêr topbaranê de man, di wê demê de me biryara êrîşê da, û me êrîşî ser topxaneyê kir, û me paşekêşe bi wan kir, û me nehêla ku zirar li xelkê gund bikeve.

Têkîlya cejna 25’ê Gelawêjê û êrîş û topbarana Komara Îslamî û berbirûbûn û serkevtina me rojeke xweş bû ku tu car ji bîr nakim”. Ew derheq jiyana xwe ya hevpar jî wiha dibêje: “Min 15 salan berî niha di gel Amîn Qadir ku ya gundê Pişderê ye, jiyana hevpar pêk anî”.

Hêvî û xwaziya Mam Husên serkevtina PDKÎ û vegeriyana wî ya serbilindane bo Kurdistanê ye, û bi vê peyamê dawiyê bi hevpeyvîna xwe tîne: “Ez ku nizîk bi 50 sal e di nav refên PDKÎ de me, silavan bo hemû tekên xelkê Kurdistanê dişînim, û ji wan daxwazê dikim ku agehdarê malbatên serbilind ên şehîdan û girtiyên siyasî bin, û her tim weke berê, piştevanê PDKÎ bin”.

Bi boneya roja cîhanî ya nehêlana koletiyê

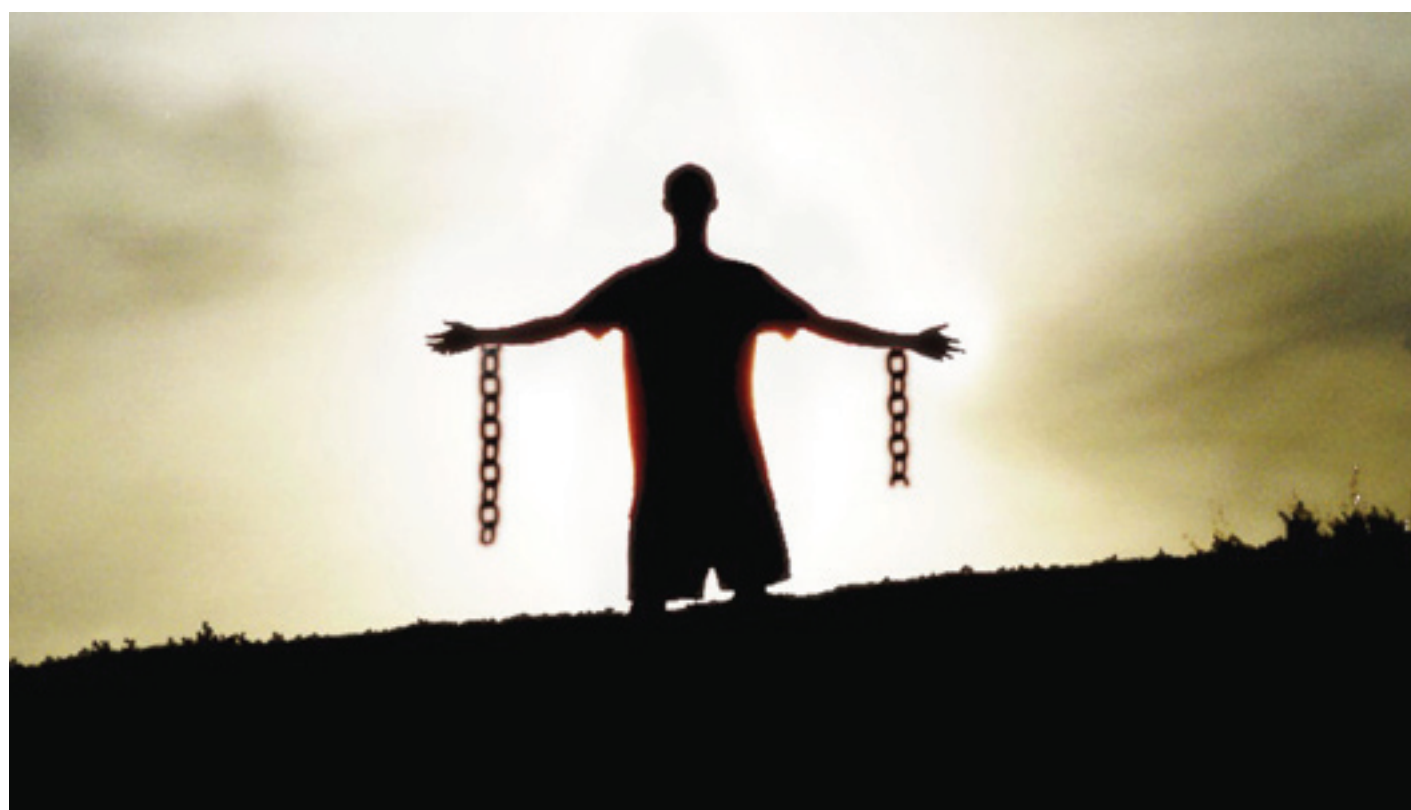
Hîwa Mîrzayî

Bi boneya pesendkirina konvansiyona pêşgîrî ji qaçaxa mirovan, û kolekirin û bi xulametîwergirtina mirovan, 23'ê Tebaxê weke roja cîhanî ya nehêstina koletiyê hatiye diyarîkirin, û armanca sereke ya diyarîkirina vê rojê jî, pêşgîrî ji cureyên îroyîn ên koletiyê weke: Qaçaxa mirovan, mifahwergirtina xirap ya cînsî, karê bi zorî yê zarokan, pêkanîna jiyana hevpar ya bi zorî, û çekdarkirina bi zorî ya zarokan bona beşdariya di şer û pevçûnan de ye.

Dîroka koletiyê vedigere bo hezaran salî berî niha, û bi watayêke din koledarî û koletî hatiye girêdan bi dîroka hebûna mirovan li ser topa erdê, û hertim di şaristanîyetan de, qatek hebûye ku di warê maf de, di nav civakê de tu mafek tunebûye, û beşek ji serwet û samana wan bi sedemên curbicir ên wek êrîşa bo ser herêmeke din, û bi dîlgirtina wan, û revandin û pêgeha nîzîm ya civakî, dest bi ser de dihate girtin, û xwediyên wan bi her awayekî ku hez kiriban, reftar bi wan re dikirin, û her demekê hez kiriban, ew difirotin.

Herçend bi berçav îrorojê tişteke bi navê koledariyê nemaye, û tişteke cihê hezkirina civaka medenî nine, lê di rastî de, niha jî di gel de be, hewla kolekirinê ji aliyê deshilatên dîktator ve heye, bi vî manayê ku hewla vî tê dayîn ku xelkê civakê wisa hîn bikin, ku bi awayê xwerist û hinek caran jî bi mifahwergirtina ji zext û givaşê, xelkê stûxwarê xwe bikin, û çawa hez bikin wisa bi wan re reftarê bikin, û wan bikin goriyê berjewendiyên xwe.

Mînaka herî berçav ya wê jî hikûmeta Komara Îslamiya Îranê ye ku di heyama

temenê deshilatdariya xwe de, berdewam û bi awayê sistematîk, û ji riya perwerde û hînkirin û ragehandinên giştî, û hêzên tepeserkar ên xwe ve, hewla vî yekê daye ku xelkê wî welatî bike stûxwarê bê gotin yê kêmanîyeke axûnd, û sistemeke paşvemaî ya li gorî sedsalên navîn.

Komara Îslamiya Îranê weke hikûmetê dîktator û paşvemaî li ser bingeha bîrkirina wilayeta feqîh kar dike, û xelk di vî welatî de xwediyê tu pêgehekê nine, û tenê divêt stûxwarê deshilatdariyê û li serveyî hemîyan wilayeta feqîh di vî sistemê de be. Pênaseya rasteqîne ya xelkê di vî welatî de, dibe koleyên deshilatdaran, û tenê di bone û rêpîvîn û bi nav hîlbijartinên rejîmê de, rejîm avriyê li xelkê xwe dide, û piştê dîsan bi lînihêrîna hakimên Îranê, xelk dibin kole, û ew jî dibin bi heman xwediyên hertimî yên wan, û her çawan ku wan pê xweş be, bi bî berçavgirtina bîrûrayên herêmî û cîhanî, ew kesên ku hewla rizgarbûna ji vî rewşê didin, dîxne nav girtîgehê de, û cezayên curbicir ên weke îşkence û îdamê ji wan re diyarî dikin, û carna jî bi wergirtina nasnameyê ji wan, ew jî hemû wan mafên ku di nav civakê de hebûne, têne bê parkirin.

Di cîhanê de jî, girûpên binajoxwaz ên

weke Bokoharam û DAÎŞ, û Komara Îslamî û Hizbullah hewl didin ku mirov û mirovahiyê vegeerînin bo sedsalên navîn, û bi revandina jinan û firotina wan di vî sedsalê de, ku bi sedsala nêzîkbûna kultur û geşeya teknolojiyê hatiye nasîn, carek din mirovan vegeerînin bo sedsalên tarî ên jiyane, û bi navê dîn, koledarî û kolekirina tak û civakê ber bi pêşve bibin. Bankîmon sekreterê giştî yê neteweyên yekbûyî di daxûyanîyekê de bi boneya roja nehêstina koletiyê dibêje ku gellek giring e ku em bona bidawîanîna koletîya modern hewleke micid bidin, jiber ku ew pîrsa her tim texên hejar û wan girûpên ku ji civakê hatine dûrxistin, weke penaber û jin û kêmanîyên etnîkî ên eşîretî ên xwecihî, dixê jêr bandora xwe de.

Berpîrsê Konseya giştî ya NY jî her bi vî boneyê ve di peyamekê de ragehand ku ew roja vî yekê tîne bîra mirov, ku her wek pêşîneya dîrokî ya koletiyê, formên curbicir ên îroyîn yên wê jî bînpêkirina eşkere ya mafên mirovan in, û piraniya kesên ku di destên wê de dinalînin, di rastî de texên xisarhilgir ên civakê ne.

Bazerganiya sêksî jî, formeke dina ya koletiyê ye, û piştî bazerganiya çek û madeyên hişber yek ji bazerganiyên

Di cîhanê de jî, girûpên binajoxwaz ên weke Bokoharam û DAÎŞ hewl didin ku mirov û mirovahiyê vegeerînin bo sedsalên navîn, û bi revandina jinan û firotina wan di vî sedsalê de, carek din mirovan vegeerînin bo sedsalên tarî ên jiyane.

pirr bi sûd e di cîhanê de.

Hokarên bingeîn ên koletiyê di sedsala niha de, vedigerin ser hejarî û newekheviyên herêman, û destpêrenegihîştina beşeke zaf ji xelkê cîhanê bi xwendewarî û bijîveke hejî, û xizmetguzariyên tendirust, û her vî yekê wisa kiriye ku li gorî amarên rêkxirawa cîhanî ya kar (ILO) niha 21 milyon jin û mêr û zarokên pêketiyê cureyên cuda yên koletiyê di cîhanê de hene, û ji bo nehêlan û binbîrkirina koletiyê hewce ye ku hemû welatên cîhanê hewleke micidtir bidin, û rêz ji kerameta mirovan bigrin, û bibin berbest li ser riya wan girûp û dewletên ku bi her navekê û li jêr navê her îdeolojiyekê, bûne asteng li ser riya azadî û jiyaneke xweş.

Dîwana Feqiyê Teyran bi Kurdî û Tirkî hate çapkirin

Dîwana helbestan a helbestvanê navdar ê kurd Feqiyê Teyran bi Kurdî û Tirkî ji aliyê Wezareta Kultur û Tûrîzmê ya Tirkîyeyê ve hate çapkirin.

Li gorî agahiyên ku ji Wezareta Kultur û Tûrîzmê ya Tirkîyeyê hatiye, dîwana helbestan a Feqiyê Teyranê bi Kurdî û Tirkî hatiye çapkirin, û Tîrmeha îsal karê çapkirinê bidawî bûye.

Li gorî agahiyan, dîwan mîna du pirtûkan hatiye çapkirin, ku di pirtûka yekem de Kurdî û Tirkî û di ya din de jî nusxeyên orjînal ên dîwanê hatiye çapkirin û dê di demek kurt de bikeve bazarê.

Serokomarê Tirkîyeyê Erdoxan beriya niha li bajarê Wanê gotibû, Dîwana Feqiyê Teyran û Mem û Zîna Ehmedê Xanî dane çapkirin.

Parlamentera Wanê ya AK Partiyê Gulşen Orhan ji Rûdawê re got, me dîwana Feqiyê Teyran di çarçoveya 10 berhemên kurdî de çap kiriye.

Gulşen Orhan da zanîn ku wê bixwe ji Erdoxan re pêşniyar kiriye ku ew 10 berhemên Kurdî bîn çapkirin û wiha got:

“Mem û Zîna Ehmedê Xanî û Dîwana Melayê Cizîrî hat çapkirin, vê carê jî

dora dîwana Baba Tahirê Uryan e. Ez hêvîdar im em bikarin hemûyan bidin çapkirin. Bi hêviya xwedê emê hinek berhemên kilasîk ên Kurdî ji Kurdan û Tirkan re bihêlin.”

Feqiyê Teyran sala 1590’an li devera Miksê ya Wanê hatiye dinê. Navê wî yê rastî Mihemed e, berhema wî ya herî navdar Hespê Reş e.

Ev berhema Feqiyê Teyran sala 1965’an li Moskokeyê bi Kurdî û Rûsî hate çapkirin.

Şêxê Senan û Qiseya Bersiyayê jî du berhemên wî yên navdar in.

Gotinên Navdaran

Ji şîretên ku tene kirin, tenê bi aqil jê deskewtî dibin.

Syrus

Carinan ez şîretên pir baş li xwe dikim, lê ez qet li wan guhdarî nakim.

Lady Montagu

Şîreta herî baş tenê tu dikarî li xwe bikî.

Cicero

Tîrsa mirinê ji mirinê bitîstir e.

Schiller

Mirinek bi şeref, ji jiyanêke bêşeref çêtir e.

Tacitus

Mirin tiştêkî kevin e, lê bi herkesî nû dixuye.

Turgenyeve

Berî ku em bi rastî bimirin, em hezar carî dimirin.

WE.Henley

Ciwan Haco li ser Şingalê klîpek çêkir

Hunermendê kurd Ciwan Haco, klîpek li ser kurdên Êzîdî yên ji Şingalê koçber bûne çêkir.

Bi hezaran kurdên Êzîdî piştî êrîşên rêxistina Dewleta Îslamî li Îraq û Şamê (DAİŞ) ji Şingalê koçber bûbûn.

Ciwan Haco jî helbesata helbestvanê kurd Ehmed Husynî ya bi navê “Şingal” di klîpekê de xwend.

Di klîpê de rewşa kurdên Êzîdî ya bi êş û jan, hatiye vehûnandin

Zimanê Kurdî

Beşa 19. Dema axaftinê
Kar û pîşe

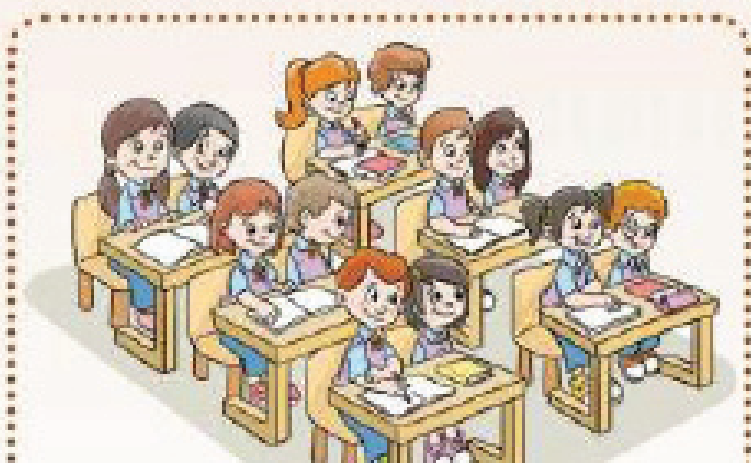
Ez narpêj im, di firinê de nan dipêjim.

Ez mamoste me. Dersa
xwendekaran didim. Ez ji
zarokan hez dikim.

UNÎTEYA Xwendîngeh û Jîngeha Min

3.

Tîştonek

A: Mahir Berwarî

- Çume şikeftoka tijî pêlav, êka wesa
nebû bikime pê xo.

Simên bizina

- Rezê bê ber.

- Dê bi hîr hîr, bav bi zirr zirr, kero bê
qantir.

Hêstir

- Hêlîna leglegî, ne li berojî, ne li
nizarî, hetav sipêdê
didetê, ne êvarî.

- Derxûnê qunê, malê girarê.

- Distarokê bi kevlî ve.

Distarokê, li nizarokê.

Dûngê pezê sipî/Dûv

- Gur e, mirov dikare bigire.

Wênê gur/gurg

- Çar çeqîn çeqîn diken, du belbelîn
diken, hizar û yek
bawêşîn diken.

Dewar (hesp, mahîn, ker)

- Li berojî ji tirsê dimirin, li nizarî ji
birsê

dimirin.

- Hevrist e, tat e rist e, xoş fêhris e.

Hirç

Têdîtin: Amadekar destkariya
devoka meteloka nekiriye

Xwendevanên hêja!

**Hûn dikarin bersiva
tîştonekan bi riya E-Maila
Agiri2003@gmail.com ji
me re bişînin**

Rêyên metirsîdar bona çûyîna xwendingehê

Xwendingeh na-wendeke perwerdeyî û pêgehandina nîfşên pêşerojê ye, lewra hewce ye ku li cihên herî baş bêne avakirin û rêyên herî hêsan û nêzik û bê metirsî ji wan re bîn çêkin. Herçend riyên metirsîdar û

nexweş jî nikarin rêgir bin li ser rêya xwendina wan zarokên ku xwaziyarê xwendin û pêşkeftinê ne. Lê hinek ji xwendekarên welatên Hind, Miyanmar û Vîyetnamê, bona fêrbûna zanistê, qomarê bi jiyana xwe dikin û rêyên herî metirsîdar dipîvin.

Temate xwediye taybetmendi-yên herî baş e bo mêran

Lêkolînek Berîtanî bi beşdariya her sê zanîngehên Oksford û Kembrîc û Birîstl’ê, ev yek eşkere kir ku, xwarina hewce ya temate ji aliyê mêran ve, dibe sedema vê ku egera tûşbûna bi penceşêra Pirostatê kêm bike.

Di vê lêkolînê de nêzik bi 14 hezar mêr ketin bin çavedêriyê de, ku 1800 ke ji wan xwediye nesaxiya penceşêra Pirostatê bûn. Lêkolînê derxist ku hekî di heftiyekê de 10 caran temate tevî xwarinên rojê, were xwarin, egera tûşbûna bi nesaxiya penceşêrê bi qasê %18 wê were kêmkirin.

Şeş melayên Birîtanîyayî fetwayekê li dijî DAIŞ’ê derdixin

Şeş mela û zanayên Ola Îslamî li Brîtanîyayê fetwayekê li dijî DAIŞ’ê derdixin, û wê rêxistinê wek “zindîq” bi nav

dikin. Herwiha komkujiya Şîe û Xirîstîyanan û Kurdên Êzîdî jî bi kiryarên li dijî binemayên Îslamê didin zanîn.

Ew mela û zanayên olî, di peyama xwe de radigehînin: “Li gor şerîeta Îslamê çûna welatîyên Birîtanîyayî bo şer li Sûriyê, heram û guneh e.”